

Rutin – vårddokumentation för våldsutsatta personer

BAKGRUND OCH SYFTE.....	1
VARFÖR SKA VI DOKUMENTERA VÅLDSUTSATTHET?	1
INFORMATION SOM SYNS I JOURNALEN VIA 1177 VÄRDGUIDENS E-TJÄNSTER	2
EXEMPEL PÅ INFORMATION SOM INTE SYNS VIA 1177 VÄRDGUIDENS E-TJÄNSTER	3
ANTECKNINGSMALLEN ”VÅLDSUTSATTHET” SYNS INTE VIA 1177 VÄRDGUIDENS E-TJÄNSTER	3
MENPRÖVNING	4
BLOCKERING AV VÅRDNAOSHAVARES JOURNALTILLGÅNG VIA 1177 VÄRDGUIDENS E-TJÄNSTER	5
FÖRSEGLING AV PATIENTENS EGEN JOURNALTILLGÅNG VIA 1177 VÄRDGUIDENS E-TJÄNSTER.....	5
SKYDDADE PERSONUPPGIFTER	5
RUTINER KRING OROSNMÄLAN VID MISSTANKE ATT BARN FAR ILLA	5
NÄR VI SAKNAR BARNETS PERSONUPPGIFTER.....	6
OROSNMÄLAN NÄR NÄRSTÄENDE ÄR PATIENT	6

Bakgrund och syfte

Våldsutsatta personer kan leva under hot och tvång. Det finns alltid risk att den våldsutsatta patienten tvingas visa upp sin journal för förövaren vilket kan leda till allvarliga men för den utsatta. Ett sätt att minska utsattheten för dessa personer är att begränsa information från journalen som kan nås via 1177 vårdguidens e-tjänster.

I denna rutin klargörs vad som syns via 1177 vårdguidens e-tjänster och vad man kan göra för att dölja viss information om våldsutsatthet.

I övrigt ska arbetet med våldsutsatta personer följa Handlingsplan vid misstanke om våld i nära relationer och/eller barn som far illa samt motsvarande lokala arbetsrutiner.

Varför ska vi dokumentera våldsutsatthet?

Dokumentationen av patientens våldsutsatthet är en viktig del av patientens anamnes. Våldsutsatthet i alla dess former skapar en lång rad negativa hälsoeffekter som kan påverka personens hälsa och respons på t.ex. behandlingar. Det är därför relevant för anamnesen att anteckna om det finns misstanke/uppgift om våldsutsatthet.

Dokumentationen är viktig för patienten vis en eventuell polisanmälan. Journalskrivande personal ska noggrant och tydligt dokumentera skador och andra indikationer på våldsutsatthet. Detta ska ske även om det inte påverkar vården i det aktuella skedet. Detta ska göras för att den våldsutsatta ska ha möjlighet att polisanmäla övergreppet när patienten känner sig redo. Därmed ska dokumentationen ska finnas tillgänglig om den våldsutsatta vid ett senare tillfälle beslutar sig för göra en polisanmälan.

Anteckningsmallen ”Våldsutsatthet”

Grundregeln är att dokumentera alla former av våldsutsatthet i mallen ”Våldsutsatthet” (se nedan). Det kan vara svårt att avgöra i vilka situationer patienten inte (vågar) berätta om sin våldsutsatthet. Patienter kan t.ex. vara rädda att våldstövaren får tillgång till dokumentationen av våldsutsatthet och det i sin tur ökar risken för ytterligare våld. Detta är t.ex. speciellt viktigt vid sexuellt våld, grov misshandel och hedersrelaterat våld och förtryck. Dokumentation ska därför ske i anteckningsmallen ”Våldsutsatthet” (se nedan).

Dokumentation som del av vanlig anamnes **endast** när bedömning görs att dokumentationen **inte** utgör fara för den våldsutsatta

Undantagsvis kan, om patienten själv önskar eller om våldsutsattheten inte (längre) är ett hot för patienten, journalföring ske som en del av vanlig anamnes. Det kan t.ex. handla om en patient som vill få skador noterade och fotograferade för en polisanmälan. Det kan även röra sig om rutinfrågor om våld där det nekande svaret bedöms trovärdigt, samt situationer där våldsutsattheten har skett vid tidigare tillfällen och journalanteckningen berör patientens bearbetning av trauma eller liknande. Om det finns minsta osäkerhet om dokumentation av våldsutsattheten kan medföra fara för patienten ska dokumentation ske i anteckningsmallen "Våldsutsatthet" (se nedan).

Observera: Om våldsutsattheten handlar om hedersrelaterat våld och förtryck ska det alltid antecknas i anteckningsmallen "Våldsutsatthet"!

Barn (inklusive barn som närstående) under 18 år

Om den våldsutsatta är ett barn under 18 år, eller barn/syskon till den våldsutsatta, infaller vår skyldighet att utan dröjsmål göra en Anmälan av misstanke om barn som far illa om att ett barn misstänks fara illa eller riskerar fara illa till socialnämnden. Anmälningsskyldigheten gäller oavsett om det är barnet själv eller barnets närstående som är i kontakt med hälso- och sjukvården samt tandvården. Misstanke om att barn far illa kan t.ex. uppstå utifrån en bedömning av föräldrarnas eller syskonets situation, oavsett om barnet är närvarande eller inte.

Information som syns i journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster

Viss journalinformation kan nås via journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster, vilket kan innebära att personer som lever i våldsutsatthet kan lida allvarligt men. Det är därför av stor vikt att journalföraren väljer uttryck och formuleringar som i möjligaste mån förebygger men för personer som lever i våldsutsatthet.

Exempel på information som syns i journaler via 1177 vårdguidens e-tjänster är:

- Konsultationsremiss när den är besvarad och vidimerad av den som skickar remissen
- Bokade och genomförda besök
- All information som dokumenteras under sökordet "aggressivitet/hot/våld" som handlar om patientens egen aggressivitet, hot och våld mot andra och som inte behöver döljas. Det kan även vara den våldsutsatthet som har skett vid tidigare tillfällen och där hot inte längre föreligger.
- Recept och föreskrivna läkemedel
- Uppmärksamhetssignalen
- Röntgensvar
- KVÅ- och diagnoskoder, t.ex.:
 - o Försummelse och vanvård (I74.0)
 - o Fysisk misshandel (I74.1)
 - o Sexuellt övergrepp (I74.2)
 - o Psykisk misshandel (I74.3)
 - o Andra misshandelssyndrom (I74.8)
 - o Misshandelssyndrom, ospecificerat (I74.9)

Exempel på övrig information som syns är sms-påminnelser och kallelser.

Exempel på information som inte syns via 1177 vårdguidens e-tjänster

- Dokumentation i anteckningsmallen "Våldsutsatt" (se nedan) i Cosmic
- Bifogade blanketten "Anmälan barn som far illa"
- Foton på skador
- Rättsintyg
- Scanningsbild/dokument

Se [Information som visas i 1177 Vårdguidens e-tjänst Journalen från Region Kronoberg](#) för mer information.

Anteckningsmallen "Våldsutsatthet" syns inte via 1177 vårdguidens e-tjänster

Om en patient är (eller misstänks vara) våldsutsatt och det finns risk att dokumentation om detta kan medföra fara för patienten ska informationen dokumenteras i mallen "Våldsutsatthet" i Cosmic. Detta gäller även om det finns osäkerhet om dokumentation av våldsutsattheten kan medföra fara för patienten.

För att nå anteckningsmallen går du till "Ny anteckning" och sedan till "Mall" och väljer anteckningsmallen "Våldsutsatthet".

Notera: Om du är inne i besöksmallen ska du inte göra anteckningar om våldsutsatthet där utan istället byta till anteckningsmallen "Våldsutsatthet".

Det som dokumenteras i mallen "Våldsutsatthet" syns inte via 1177 vårdguidens e-tjänster.

OBS! Notera att den som för journal inte får använda KVÅ- och diagnoskoder i anteckningsmallen "Våldsutsatthet" eftersom dessa syns med text i journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster!

Notera: I mallen "Våldsutsatthet" får inget annat än information som rör just våldsutsatthet noteras.

Tänk på: Om patienten har berättat om sin våldsutsatthet (när det föreligger hot) och informationen har antecknas i mallen "Våldsutsatthet" kan det vara bra att informera patienten om att journalanteckningarna inte kan ses via journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster.

Under mallen "Våldsutsatthet"	Vad som innefattas
Våldsutsatthet	<p>Här väljer journalförelaren <i>bekräftad våldsutsatthet, misstänkt våldsutsatthet</i> eller <i>ej frågat</i>.</p> <p>Bekräftad våldsutsatthet = det finns information om våldsutsatthet (patientens berättelse, anamnesfynd eller annat)</p> <p>Misstänkt våldsutsatthet = det är oklart (obekräftat) om våldsutsatthet har förekommit, men man har misstankar om att det kan förhålla sig så och vill göra en notering som inte syns i journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster.</p> <p>Det kan även handla om att patienten har sagt nej på en fråga om våldsutsatthet men på annat sätt signalerar något som gör att du ändå misstänker våldsutsatthet.</p> <p>(Notera att vid rutinfrågor om våldsutsatthet där svaren inte behöver döljas ska det ske i anteckningsmallen på sökordet "aggressivitet/hot/våld". Om verksamheter önskar att detta sökord ska vara ett fast sökord kontaktar man VIS.)</p> <p>Ej frågat om våldsutsatthet = När man inte frågat patienten om misstänkt våldsutsatthet, t.ex. när en kontrollerande närstående närvaro har gjort att man inte kunnat ställa frågor, men man misstänker något form av våldsutsatthet.</p>

Form av våldsutsatthet	Här väljer man <u>alla</u> de alternativ som stämmer in. Beskriv i fritext det man har observerat vid undersökning, fått höra från patienten/annan person samt annat man noterat om patientens våldsutsatthet. Valen har gemensamt fritextfält. För information om vad de olika begreppen innebär, se <u>Kunskapsunderlaget till handlingsplan vid misstanke om våld i nära relationer och/eller barn som far illa.</u>
	Försummelse och vanvård
	Fysiskt våld
	Psykiskt våld
	Sexuellt våld
	Materiellt våld
	Ekonomiskt våld
	Hedersrelaterat våld
	Könsstympning av flickor/kvinnor
	Ospecificerat våld
Barn	Här väljer journalskrivande personal mellan ett antal fasta värden: Patient har barn under 18 år (Både biologiska barn, bonusbarn, placerade barn samt övriga barn som regelbundet vistas tillsammans med patienten) Dokumentera barnets födelseår, kön och annan information som finns om barnet och beskriv i fritext det som framkommit som rör barnet och våldsutsatthet. Det finns ytterligare barn under 18 år att vara observant på (t.ex. placerade barn, barnbarn eller andra barn i personens närhet som indirekt eller direkt kan fara illa av våldsutsattheten.) Dokumentera barnets/barnens födelseår, kön och annan information som finns om barnet och beskriv i fritext det som framkommit som rör barnet och våldsutsatthet. Patient har inga barn under 18 år (inte heller bonusbarn, placerade barn eller andra barn som regelbundet vistas tillsammans med patienten) Ej frågat om patienten har barn under 18 år Patienten vill inte uppges om hen har närstående barn under 18 år
	Barn under 18 år – orosanmälan gjord Barn under 18 år – orosanmälan ej gjord

Menprövning

En menprövning vid begäran om utlämnande av journalhandlingar **exkluderar inte mallen ”Våldsutsatthet”**. Anteckningarna i mallen kan fungera som en varningsflagg vid menprövningen men patienten har rätt att begära ut även denna del av handlingen. Undantag från den enskildes direktåtkomst är uppgifter som kan vara till men för en person som befinner sig i våldsutsatthet, eller uppgifter som är föremål för förundersökningssekretess på begäran av polis eller åklagare. Om någon annan än patienten begär ut handlingen får information om våldsutsattheten endast i undantagsfall lämnas ut utifrån sedvanlig menprövning.

Om samtycke finns från patienten att lämna ut informationen till annan person måste man säkerställa att samtycket verkligen är frivilligt och inte givet under tvång eller hot. Ett förslag kan vara att patienten måste träffa personalen i enrum för att få ut sin journal.

Blockering av vårdnadshavares journaltillgång via 1177 vårdguidens e-tjänster

Vid misstanke att barn far illa eller om det bedöms att det finns risk för att barnet ska fara illa på grund av journaltillgång på 1177 ska journalföraren blockera vårdnadshavarens tillgång till barnets journal via 1177 vårdguidens e-tjänster. Vårdnadshavare kan dock begära ut barnets journalkopia i utskrivna version efter sedvanlig menprövning.

Journalen blockerar man genom att fylla i blanketten ”Blockera vårdnadshavarens tillgång till barnets journalinformation” eller ”Försegling av tjänsten journalen via nätet” som ligger i Cosmic under rubriken 1177. Blanketten fylls i och signeras elektroniskt och skrivs därefter ut skickas till VIS support. Vid akut läge kan blockering göras med hjälp av VIS-support på telefon 8610, blanketten fylls i och skickas in i efterhand.

Observera att sms-påminnelse ska plockas bort separat samt att vi inte ska skicka kallelse till besök.

Försegling av patientens egen journaltillgång via 1177 vårdguidens e-tjänster

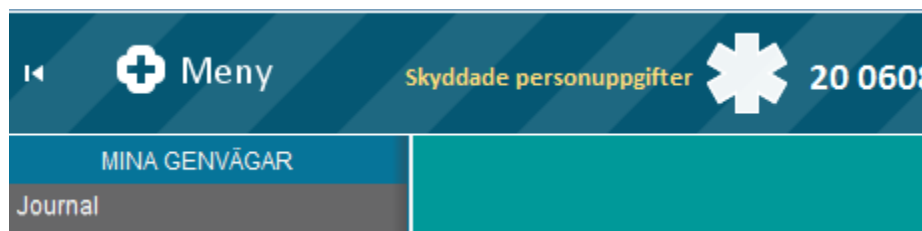
Vården kan försegla journaltillgång för en patient via nätet **efter att bedömning gjorts att journaltillgång på 1177 medför risk för utsatthet för patienten**. Patienten kan även själv försegla journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster. Patienten kan dock fortfarande begära ut en journalkopia i utskrivna version efter sedvanlig menprövning.

Journalen förseglar man genom att fylla i blanketten ”Försegling av tjänsten journalen via nätet” som ligger i Cosmic under rubriken 1177. Blanketten fylls i och signeras elektroniskt och skrivs därefter ut skickas till VIS support. Vid akut läge kan försegling göras med hjälp av VIS-support på telefon 8610, blanketten fylls i och skickas in i efterhand. Lägg även in omprövning

Skyddade personuppgifter

Om en patient har skyddade personuppgifter ställer det särskilda krav på journalhanteringen. Identiteten hos den som lever skyddad får inte röjas av misstag. För mer information om vårt arbete med patienter med skyddade personuppgifter gå till <http://intranat/stod-och-service/krisberedskap-sakerhet-och-brand/informationssakerhet/personuppgifter-och-register/>

Du ser att en patient har skyddade personuppgifter genom att patientlisten blir randig och det står ”Skyddade person-uppgifter” med gul text:

Rutiner kring orosanmälan vid misstanke att barn far illa

En orosanmälan görs till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa på blanketten ”Anmälan om barn som far illa” som finns i Cosmic och i blankettarkivet på intranätet.

Blanketten för orosanmälan syns inte och kan inte nås via journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster. Socialtjänsten informerar dock alltid vårdnadshavarna om att en orosanmälan är gjord och de får alltid läsa orosanmälan så snart barnet bedöms vara i säkerhet och eventuell spärsäkring är gjord.

Vi får **inte** berätta för vårdnadshavare att vi har gjort en orosanmälan om oron handlar om våld, sexuella övergrepp eller hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive könsstympning. Vi kan möjligtvis informera vårdnadshavare om att vi gör en orosanmälan om vi bedömer att det är bra för vår fortsatta kontakt med familjen och om oron inte handlar om våld, sexuella övergrepp eller hedersrelaterat våld och förtryck.

Grundregeln är att blanketten för orosanmälan ska finnas i barnets journal. Rör oron fler än ett barn ska varje barn ska ha en egen blankett av orosanmälan i sin journal. Det är viktigt att beskriva varje enskilt barns specifika utsatthet. Är oron densamma för alla barnen kan man skriva samma text. Blanketten för orosanmälan syns för vårdpersonal under ”alla dokument och blanketter”.

När vi saknar barnets personuppgifter

I vissa fall kan vi sakna barnets namn eller personnummer, bl.a. när vi vårdar en närstående (t.ex. bonusförälder) eller om vårdnadshavare inte vill uppge barnets uppgifter. Då gör vi en orosanmälan till socialtjänsten baserat på uppgifter vi har om vårdnadshavaren eller annan närstående till barnet.

Om vi inte har personnummer på barnet ska vi öppna blanketten ”Anmälan barn far illa” i blankettarkivet vilket finns på intranätet. Vid avsaknad av personnummer går det inte att bifoga orosanmälan till barnets journal. Orosanmälan ska istället skickas via ett igenklistrat kuvert markerat med ”Sekretessbelagd orosanmälan” med internposten till Diariet. Diariet dokumenterar och sekretessklassar orosanmälan i Platina.

Orosanmälan när närstående är patient

Om oro för ett barn har uppstått genom kontakt med närstående, t.ex. vårdnadshavare, bonusförälder eller syskon, ska orosanmälan bifogas journalen för det barn som orosanmälan handlar om, trots att barnet inte är patient (se ovan). Om barnet inte är ens patient får vi enligt lag inte gå in i barnets journal och föra journalanteckningar. Journalföraren bifogar därför orosanmälan i barnets journal utan att ta del av övrig information i barnets journal.

OBS! Orosanmälan ska inte bifogas i vårdnadshavarens eller närståendes journal.

Notera: Om orosanmälan rör misstanke om att ett barn far illa på grund av patientens hälsosituation (allvarlig sjukdom, psykisk ohälsa, missbruk, suicidrisk, påverkan av medicin, oförmåga att klara av vardagsrutiner etc.) bör en journalanteckning göras i patientens journal även om själva orosanmälan inte ska bifogas. Det finns två sätt att göra en sådan journalanteckning:

- a) Om oron för barnet handlar om fysiskt eller sexuellt våld och övergrepp samt hedersrelaterat våld och övergrepp ska uppgifterna dokumenteras i anteckningsmallen ”Våldsutsatthet” så att de inte läcker till (publiceras i) journalen via 1177 vårdguidens e-tjänster (se ovan). Patienten och dess vårdnadshavare kan då inte ta del av anteckningarna via 1177 vårdguidens e-tjänster.
- b) Om oron för barnet handlar om vanvård, försummelse eller annat som är del av patientens vård och behandling (och patienten är medveten om att orosanmälan görs) kan anteckningar göras i löpande journaltext. Patienten och dess vårdnadshavare kan då ta del av anteckningarna via 1177 vårdguidens e-tjänster.